

Η ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΜΑΣ ΣΕΛΙΔΑ

Τ Ο Θ Η Λ Υ Κ Ο

— 'Αμ τί! Νά πάρη τὰ προικιά της καὶ νὰ φύγη, εἶπε ἡ κυρὰ μαμή, πού εἶτανε λίγο συγγένισα τῆς νοικοκυρᾶς, κι ἀπίθωσε τὸ παιδί σὺν στρώμα. Εἶχε βλέψεις τὸ θάρρος νὰ τὸ πῆ, ἀπάνω στὴν κουβέντα.

— Νά δαγκάωσῃ τὴ γλώσσα σου! τῆς πέταξε ἡ λεχώνα ἀπ' τὸ κρεββάτι.

— 'Εγώ, ἀδερφή, γιὰ καλὸ τόπα.

— Δὲν ξαίρω... ἔκανε χολιασμένη ἡ μάννα. Ὅλου ἔχω τὶς ἄλλες τρεῖς, κι' αὐτὴ τέσσερες. Ἡ καθεμιὰ μὲ τὴν τύχη της.

— 'Αμ ἔτσι ἤθελα νὰ πῶ κι' ἐγώ. Πάλι εἶπα... Μακάρι, μακάρι 'Αντιγόνη μου, νάναι καλορίζικιο. Σωστός ὁ λόγος σου. Κι' ὅλα τοῦ 'Αβιάμ καὶ τοῦ 'Ισακ τ' ἀγαθὰ νὰ τ' ἀπολάβῃ τὸ καίμενο. Πλάσμα τοῦ Θεοῦ κι' αὐτό.

— Ἡ 'Αντιγόνη δὲ μίλησε. Μὰ ἡ μαμή πού ἦ ξαίρε πὼς ἡ πληρωμὴ της πάλι μετρία θάτανε, — ἔλπισε κι' αὐτὴ ἡ φτωχιά νὰ πιάσῃ σερνικό, — φοβήθηκε μὴ δὲ φέρθῃκε ὅπως ἔπρεπε καὶ χάσῃ κι' ἀπ' τὰ ρέστα. Γυρεύεις; μέσα στὴ λύπη πρέπει νὰ μετρᾷς τὰ λόγια σου.

— Βέβαια, ξακολούθησε γιὰ παρηγοριά, γιὰ τὰ χατες; ἐπειδὴς κι' εἶνε κορίτσι; Εἶδαμε σπίτια ν' ἀνασταίνονται ἀπ' τὰ θηλυκὰ τους' καὶ πολλὰ σερνικά βγαίνουνε Κήθδες. Ἐχει ὁ Θεὸς καὶ γιὰ τ' ἀδύνατο μέρος.

Μοναχὰ ἡ γρηὰ κυροῦλα δὲ συμφωνοῦσε, οὔτε ἔτσι γιὰ τὰ μάτια. Σκυμμένη ἐπάνω σὲ μιὰ λεκάνη μὲ ζεστὸ νερό, τὸ φουσοῦσε μὲ μανία γιὰ νὰ χλιάνῃ.

Ἡ 'Αντιγόνη δὲν ὑπόφερε τὴ σιωπὴ τῆς μάννας της. Δὲ φτάνει πού εἶχε ἡ ἴδια πλάκωση γιὰ τὸ καινούριο πεσκέσι πού τῆς παρουσιάστηκε — ἡμαρτον Θεῷ μου — μοναχὰ κ' οἱ ἄλλοι ἔπρεπε νὰ τὴν ἀποφαρμακώσουν μὲ τὰ μούτρα τους.

Τώρα δὲν εἶτανε πολὺ ὄρα, ὅτι πού εἶχε συνέρθει, ὁ ἄντρας της πρόβαλε στὴν πόρτα τῆς κάμαρης κι' ἀκούμπισε στὸν παραστάτη.

— 'Ε! δόξα σοι ὁ Θεὸς νὰ λέμε πού λευτερώθηκες καλά. Γιὰ τὸ μωρὸ οὔτε λόγο. Οὔτε ἀπὸ περιέργεια τὸ ἐλάχιστο νὰ πάῃ νὰ τοῦ ρίξῃ μιὰ ματιά. Στὸν πάτο τῆς γραφῆς, νὰ ἰδῇ ἂν εἶτνε σωστό. Μποροῦσε νὰ γεννηθῇ καὶ σακατεμένο.

Ἡ 'Αντιγόνη πολλὴ συγχίστηκε καὶ ντροπιάστηκε κιόλα σὰ νάχε τὸ φταξιμο μοναχὴ της πού δὲν ἔκανε γυιό. Δὲν εἶχε μούτρα νὰ σηκώσῃ τὰ μάτια στὸν ἄντρα της.

«Τὰ πρόκοψε δὰ κι' αὐτὴ συλλογίζονταν ὀλοένα ἡ γρηὰ. Ἀράδα τέσσερα κορίτσια. Οὔτε ἀνάσα δὲν ἔπαιρνε. Φόβος τὴν ἔπιασε μὴν πάῃ καὶ στερέψῃ ἡ πλάση ἀπὸ θηλυκὰ. Εἶτανε βλέψεις καὶ καρπερή. Τέσσερα χρόνια παντρεμένη, τέσσερους μελάδες ξεφούρτισε. Ἄς ἀφίσουμε πού σήμερα ὅλη ἡ χώρα θὰ τὸ μάθῃ — ὁ τόπος μικρὸς — καὶ θὰ χαροῦν οἱ ὄχτροι. — Τ' ἀκοῦστε; ἡ Θανάσena πάλι θηλυκὸ!»

Τὸν πρῶτο χρόνο ὅτι ἔνοιωσε ἡ 'Αντιγόνη τὶς ἀνημποριῆς πού δείχτανε τὴ θέση της, μιὰ χαρὰ σκορπίστηκε στὸ σπιτικό τους. Ὁ ἄντρας της ἔκανε σὰν παλαβός. Ἄφινε τὸ μαγαζὶ του κάθε τόσο κ' ἔτρεχε στὸ σπίτι: Ἔ; πὼς νιώθεσαι; εἶσαι καλλίτερα; Σούφερα καὶ μιὰ μπριτζόλα νὰ κολατσίσης. Μοῦ εἶτε ὁ Βαγγέλης πὼς πρέπει νὰ τὴν κατεβάξῃς μὲ τὸ αἷμα. Νὰ πηῆς καὶ λίγο κρασί. Ἀπ' τὸ καλό. Ξαπλώσου καὶ μιὰ στάλα, Ἀντιγόνη μου. Μὴ σὲ γνοιάζει ἔσένα γιὰ τίποτε' ὅλα γίνονται. Μὴ τεντώνεσαι ἔτσι ὦω! δὲν

κάνει! Κάτσε! Ἡ 'Αντιγόνη πετοῦσε στοὺς οὐρανούς. Ἔσκυφτε στὰ μωρουδιότικα ρουχαλάκια καὶ δούλευε κίνοντας ὄνειρα χρυσά. Ἡ λαχτάρα της εἶτανε ν' ἀποχτήσῃ ἄγορι. Σκουφάκια, πουκαμισάκια, ὅλα κουκλιότικα πετιῶνταν ἀπὸ τὰ σβέλια χέρια της.

Ἡ μάννα πρόσεχε τὸ φαί, τὸ σπίτι καὶ κάθε τόσο ἔρχονταν κ' ἔριχνε τὸ μάτι στὴ θυγατέρα της. Εἶτανε εὐχαριστημένη ἡ γρηὰ. Μέσα ἀπὸ τὸ ἀφανισμένο κορμί, ἡ καρδιά της ἀνθίζε σὰ μταξὲς τρογυρισμένος ἀπὸ παλιωσάνιδα.

Θυμοῦνταν τὸν καιρὸ πού ἔβαλε κι αὐτὴ δυὸ σερνικά στὴν ἀράδα. Ὑστερα ἦρθανε καὶ δυὸ κορίτσια. Τὸ ἓνα ἔκανε ὁ Θεὸς καὶ τὸ πῆρε κοντὰ του μωρὸ ἀκόμα, χερουβείμ. Οἱ γυιοὶ της σὺ μεγάλωσαν ξευτεύτηκαν. Δὲν εἶχε καμιὰ ἀπολαβὴ ἀπ' αὐτούς, ὅμως σὰ λάβαινε γράμμα τους στὴ χίση καὶ στὴ φέξη, ἀνάσαινε εὐχαριστημένη. Ἄς εἶναι καλὰ τὰ παιδιὰ! τὴ θυμοῦντανε τὸ ἐλάχιστο. Κάποτε θὰ κίνανε κι αὐτὰ προκοπή.

Ἔτσι ἔμεινε μὲ τὴν 'Αντιγόνη. Ἡ γρηὰ ἔφτυσε αἶμα ὡς πον νὰ τὴν παντρέψῃ γιὰτὶ δὲν εἶχε πεντάρια τσακιστὴ. Αὐτὲς ξαίρανε τὸ πὼς σπρώχνανε τὸν καιρὸ μὲ τὸ νοῦκι ἀπὸ δυὸ παλιομάγαζα πού θάμα εἶτανε πὼς στέκονταν ἀκόμα στὸ πόδια τους. Ἐκοβαν ἀπὸ τὸ φαί τους οἱ δυὸ γυναῖκες γιὰ νὰ φκιάνῃ ἡ 'Αντιγόνη κανένα ἀσπρόρροχο νὰ τὸ σεντουκιάσῃ γιὰ προικιό. Τὸ χνώτο τῆς κοπέλας μύριζε ἀναφαγιά καὶ τὸ μάγουλό της κινεῖνιζε.

Φτώχειες πού περᾶσανε! νὰ δουλέψουνε γι ἀπολαβὴ, ποιὸς τὸ καταδέχονταν. Εἶτανε νοικοκυράδε. Κ' ὕστερα τί θάλεγαν σὰν τὸ μάθαιναν οἱ γυιοὶ; Δὲ θὰ τοὺς ἔρχονταν σὰν προσβολή; Τί λές! θὰ τοὺς πέφτανε τὰ μάγουλα ἀπὸ τὴ ντροπή.

Πὼς βρέθηκε αὐτὸς ὁ καλὸς ὁ χριστιανός, ὁ Θανάσης. Σταλμένος ἀπὸ Θεὸ εἶτανε. Κάμποσο μεγάλος ἔπεφτε τῆς 'Αντιγόνης, μὰ φιλοδοξίε; τώρα θὰ κοίταζαν; Φιάνει πού εἶτανε νοικοκύρης. Καὶ τὴν ἀγάπησε τὴ γυναῖκα του. Περίμενε κι αὐτὸς ὁ φουκαρᾶς τὸ διάδοχο πὼς καὶ τί.

Τὸ σερνικό βλέψεις εἶναι ἄλλο πρᾶμα, ἔχει ἄλλη χάρη. Εἶναι εὐτυχία τοῦ σπιτιοῦ. Θὰ δουλέψῃ μεθαύριο καὶ φέρεθ' θὰ πῶσω τὰ ὅσα χάλασαν γι αὐτὸ οἱ γυιοὶ. Μὴ βάνεις ἂν καμιὰ φορὰ...

Τὸ θηλυκὸ εἶναι μαράζι, ἔξοδο καὶ ξενογωνιά. Ἄμ τί! ὁ κάθε φρόνιμος τὸ ξαίρει.

Γιαυτὸ σὰν τῆς 'Αντιγόνης τὸ παιδί γεννηθῆκε θηλυκὸ, ὁ πατέρας πού τόχε στὸ πανὶ δεμένο πὼς θάκανε γυιό, πολὺ σεκλετίστηκε. Χωρὶς νὰ τὸ θέλει, συλλογίστηκε πὼς χαμένα πῆγανε οἱ μπριζόλες καὶ τὰ κρασιά. Ἡ 'Αντιγόνη ἔκανε νὰ κλάψῃ, μὰ βασιτάχτηκε. Θάτανε γρουσουζιά. Ἡ μάννα της ἔσφιξε τὴν καρδιά της καὶ τὴν παρηγόρησε: Τῆς καλομάννας τὸ παιδί τὸ πρῶτο θυγατέρα.

Μὰ δὲ μπόρεσε ὕστερα νὰ τὴν παρηγορήσῃ καὶ στὸ δεύτερο. Ἀπὸ κεὶ καὶ κεῖ, κανένας ποιά δὲ λογάριάζε τὸ καινούριο παιδί. Μοναχὰ λύπη πού γιόμιζε τὸ σπίτι.

— Μάννα! ἔκανε σιγαλὰ ἡ λεχώνα τὸ βράδυ τῆς ἴδιας μέρας. Ἄναψε, μάννα, τὸ φῶς!

Μὰ ἡ γρηὰ ἄκουσε ἢ δὲν ἄκουσε δὲν ἔδωκε ἀπόκριση. Γύριζε πάντα κακόκεφῃ στὶς δουλειῆς τοῦ σπιτιοῦ. Τόπαιρνε στὸ ὕστερο καὶ σὰ δικιά της ντροπὴ πού ἡ θυγατέρα της δὲν εἶταν ἀξία παρὰ θηλυκὰ νὰ

κίνη. Ὁ γαμπρός της ἀπάνω στή σκάση του, θὰ τάχε βεβαίω λίγο και μὲ την πεθερά. Δὲν τόλεγε ἀπο κλωσὴν του ὁ ἄνθρωπος. Γιαυτο μὴδες τὶς δουλειές και τὴν κουραση πού εἶχε—δὲν ὠρίζε τὰ πόδια της ἢ φτωχία,—βάρυθηκε νὰ τοῦ μαγερεφει γι ἀπόψε ἓνα καλο φαί. Αὐτὴ οὔτε θὰ τὸ γλώσσιαζε. Ὅρεξη πού εἶχε! φαρμακι εἶτανε τὸ στόμα της.

Ὅμως τί να πρωτοφτάση; τὶς δουλειές, τὰ παιδιὰ; Το πρωτελευταῖο μαλίστα στήν κούνια του δὲν ἔβανε γλώσσα μέσα του ἀπ τὶς κλαφες. Σκισμός! παψε κιόλα! ἔκανε ἢ κυροῦλα μπαινοβγαίνοντας. Μοῦ πῆρες ταυτιά γκρι-γκρι ἀπ τὴν αὐγὴ τοῦ Θεοῦ! Νὰ μὴν εἶχες σώσει!

Τῆς Ἀντιγόνης ραγίζονταν ἢ καρδιά και μιά κρυάδα χυρόντανε στα μαγουλά της.

Σὲ λίγο ἤρθε κι ὁ Θανάσης. Ἄναψε πῆ λάμπι κ ὕστερα ζύγωσε στήν πόρτι της γυναικας του και καλησπερησε ἀνόρεχτα.

Ἡ πεθερά του πῆγαινε—ἔρχονταν και τὰ παιδιὰ παίζανε ξεγνοιαστα σερνοντας μια καρεκλα ὀλόγυρα στή κάμαρη.

Ὁ Θανάσης πού κάθονταν και κάπνιζε συλλογισμένο,—πὼς θὰ τα βόλευε, Χριστέ μου, τόσα κορίτσια,—χτυποῦσε κάθε λίγο τὴν ἀπαλαμη στο τραπεζι ἀπάνω: Ἡσυχία λεω! Ἀἰνιήτε να κοιμηθῆτε!

Ἡ γυναῖκα του ἀπ τὸ κρεββάτι της περιμένε ὦρα τὴν ὦρα να ξεσπάσει καμιὰ μπόρα.

Ἄχ νάτανε καλά, να μποροῦσε να σηκωθῆ και νὰ κρυψη κάπου τα τρία τα κορίτσια της ὡς που να περάσουν οἱ πρώτες τοῦτες μέρες νὰ ἠσυχασουν και τὰ νεῦρα.

Τὸ μωρὸ κοντά της μὲ τὸ κατακόκκινο προσωπάκι του, κοιμοῦνταν ἀνίδεο. Τάλλα ὄλο και παίζανε. Παιζανε σάν κάθε βράδυ τὰ κακόμοιρα, μὰ σήμερα θαρροῦσε κανένας πὼς χαλούσανε τὸν κοσμο. Τῆς Ἀντιγόνης ἔτρεμε ἢ καρδιά. Φώναζε κι αὐτὴ: Πάψτε παιδιὰ, ἠσυχαστε κιόλα!

—Τόσο ἔφτασε. Ὁ πατέρας σηκώθηκε ἀγριεμένος ξαφνικά, και τὸ ροζιαρικο χεμὶ του ἔλεφετε ὅπου ἔφτανε ἀπάνω στα τρυφερα κομμάκια τῶν παιδιῶν. Ἡ Ἡ Ἀντιγόνη καρφωμενη στο κρεββάτι της συ-

χίστηκε. Ἦθελε νὰ φωνάξῃ: Ἄς τα καίμενε Θανάση! Μὰ μὲ τί μοῦτρα να πάρῃ τὸ μέρος του; μπορεῖ ὁ ἄντρας της νὰ τῆς πετοῦσε και κάνα λόγο γιὰ τὰ θηλυκά της. Ἡ κυροῦλα μπῆκε στή μέση και τα τράβηξε: Δίκιο ἔχῃς, μὰ τι να σοῦ κάνουνε κι' αὐτά; Ἀνάθεμα στήν ὦρα πὲς πού γεννήθηκαν.

Τὸ μικρότερο ἀπ' τὰ δυὸ χώθηκε στήν κάμαρα τῆς μάννας του και στριμώχτηκε κοντά στο κρεββάτι κλαίοντας μ' ἀναφωλλητά.

Ἡ Ἀντιγόνη ἀπλωσε τὸ χέρι και τὸ χαῖδεψε: Σώπα μανοῦλα μου! Ἄϊντε, χρυσο μου, νὰ κοιμηθῆς, Μὰ ἢ μικρὴ δὲ σάλευε.

—Φοβᾶσαι; νὰ πάρε τούτη τὴν κουβέρτα και πέσε ἐδῶ χάμου, κοντά μου.

Σὲ λίγο ἢ δαρμένη ἀποκοιμήθηκε κ' ἢ Ἀντιγόνη τὴν κοίταζε μὲ θλίψη: Κακόμοιρα και σεῖ, συλλογίστηκε. Πόσα νεῦρα και πόση πλάκωση γιὰ τὸ καινούριο κορίτσι. Και τ' ἄλλα τρία, ἔτσι σάν κακὸς μελεᾶς στεκονταν μπροστά τους. Μα δὲν εἶχαν δίκιο; Ἄν εἶτανε σερνικά τι εὐτυχισμένο πού θάτανε τὸ σπιτάκι τους. . . .

Τὶ θὰ γίνουνε τέσσερα κορίτσια!

Ἡ καίμενη ἢ μάννα ξαναθυμήθηκε τὶς δικές της ἀγωνίες τὶς καθημερινές γιὰ τὴ ζωὴ, γιὰ τὴν ἀποκαταστασή της πού εἶτανε και μιά μοναχῆ. Ἄμ τώρα τέσσερες, τεσσερες;!

Ἔτσι σάν μια τρέλλα τῆς ἔσφιξε τὰ μηλίγγια. Ἐκανε ν' ἀνασηκωθῆ στο στρώμα της κ' ὕστερα ξαναπεσε μὲ το προσωπο χωμένο στο προσκέφαλο. Τοτε ἓνα κύμα ἀνέβηκε ἀπ' τὴν καρδιά της. Ἡ Ἀντιγόνη ἔκλαιε μὲ τέτοιο σπαραγμο πού νόμιζε πὼς κάτι ξερριζώνονταν μέσα της. Μα να βασταχτῆ δὲ μποροῦσε.

Τὸ πρῶτ—πρῶτ ὁ γιατρός στάθηκε ἀπὸ πάνω της μὲ συφρωμένα φρύδια. Ἡ Ἀντιγόνη χλωμῆ, σβυσμένη, εἶχε κλεισμένα τὰ ματόφυλλα. Τα σεντόνια μὲ κόκκινους φαρδειοὺς λεκέδες σερνονταν κρεμασμένα ἀπ' τὸ κρεββάτι. Μιά λουρίδα αἷμα αὐλάκωνε τὸ πάτωμα.

—Σηκώθηκε; συγχίστηκε; ρώτησε ὁ γιατρός. Ὅ,τι μποροῦμε ὥστόσο θὰ τὸ κάνομε.

ΚΛΕΑΡΕΤΗ ΔΙΠΛΑ ΜΑΛΑΜΟΥ